

Тетяна ВІЛЬЧИНСЬКА
доктор філологічних наук,
професор кафедри загального
мовознавства і слов'янських мов,
декан факультету
філології і журналістики
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

УДК 811.161.2

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ БІНАРНОЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ОПОЗИЦІЇ «ЗАХИСНИК – ВОРОГ»

(на матеріалі газетних текстів)

Статтю присвячено характеристиці важливої бінарної концептуальної опозиції «захисник – ворог», репрезентованої в українській етнолінгвокультурі відповідними концептами, широко представленими на шпальтах регіонального тернопільського видання – газети «Свобода». Під час аналізу було розглянуто специфіку вербалізації концептів «захисник» і «ворог», зокрема визначено найбільш поширені назви на їх позначення, та з'ясовано особливості функціонально-прагматичної реалізації досліджуваної опозиції в українській національно-мовній картині світу. Доведено, що обом концептам властиві розгалужені номінаційні поля, засвідчені як однокомпонентними, так і багатокомпонентними номінаціями, та яскраво виражене аксіологічно протилежне забарвлення. Встановлено, що презентованим в проаналізованих газетних публікаціях є негативно маркований концепт «ворог». Загалом бінарна концептуальна опозиція «захисник – ворог» є показовою в аспекті мовної об'єктивізації світогляду людини, системи її цінностей та особливостей світосприйняття.

Ключові слова: концептуальна опозиція, принцип бінарності, концепт, захисник, ворог, номінаційне поле, газетний текст.

Вступ. У сучасній лінгвістиці мовну картину світу зазвичай тлумачать як відображені в одиницях, категоріях, формах мови уявлення певного етнічного колективу про світ. Мовна картина світу відображає дійсність крізь призму культури нації, виступаючи при цьому засобом її фіксації, збереження й актуалізації. Життя сучасної людини в багатьох аспектах зумовлене інформацією, яку транслюють засоби масової комунікації (ЗМІ). Різні види мас-медіа, представляючи різноманітні важливі віхи в житті людини, формують медіакартину світу й впливають на перебіг політичних, економічних, соціальних та інших процесів. На думку Н. Стеценко, «за допомогою мови мас-медіа в індивідуальній і масовій свідомості формується картина навколишнього світу» [10, с. 5].

Дослідження різних фрагментів національно-мовних картин світу протягом останніх десятиліть належить до пріоритетних напрямків сучасного мовознавства. Українські мовознавчі дослідження, представлені працями І. Голубовської, В. Жайворонка, В. Кононенка, Т. Космеди, Л. Лисиченко, Ж. Соколовської та ін., засвідчують особливості моделювання окремих ділянок саме української мовної картини світу.

Актуальність теми запропонованої розвідки визначає, з одного боку, науковий інтерес до такої важливої для етноспільноти концептуальної універсальної бінарної опозиції, як «захисник – ворог» (в лінгвотрадиції «свій – чужий»), а з іншого –

матеріал дослідження, яким послужили газетні тексти, що забезпечують постійну необхідність в отриманні споживачем медіапродукції нових оперативних і достовірних фактів та презентують один із найдавніших ЗМІ – газету. Саме ЗМІ сприяють зміцненню національної свідомості, через них передається необхідна державно-політична, суспільно-економічна, ідеологічна, історична, етнічна та інша інформація. Завдяки пропаганді в засобах масової інформації понять гуманістичного змісту формується відповідна система духовних цінностей суспільства, що лежить в основі творення політичної нації й розбудови незалежної держави.

Вибір для аналізу особливостей вербалізації концептуальної опозиції «захисник – ворог» зумовлений насамперед війною, в яку вже більше ніж три роки втягнутий український народ. Дослідження проведене на матеріалі публікацій про воєнні дії в Україні, представлених у регіональному виданні Тернопільської області – газеті «Свобода» за 2014–2015 рр., коли подібні публікації не зникали з газетних шпальт.

Певні спостереження над особливостями мовної об'єктивації понять війни і миру демонструють праці Л. Венедиктової, Г. Яворської, О. Колесник, П. Нікітіної. Щодо бінарності як способу осмислення та опису навколишньої дійсності, то її в україністиці студіювали Т. Гончарук, О. Дубчак, Н. Слухай, О. Снитко, В. Таранець та ін., акцентуючи увагу передусім на генетичному характері бінарних опозицій, на їхній зумовленості психофізіологічними особливостями людини, характером її мислення, на вираженні ними позитивних і негативних смислів і под.

Уведенню в лінгвістику принципу бінарності завдячуємо науковим розробкам Ф. де Сосюра, Р. Якобсона, М. Трубецького, В. Проппа, К. Леві-Строса. Поняття бінарності дає змогу розкрити особливості опозиції, побачити спільне і відмінне між протиставленими елементами, простежити поляризацію негативного й позитивного в межах однієї когнітивної моделі.

Отже, **метою** розвідки є дослідити специфіку мовної вербалізації бінарної концептуальної опозиції «захисник – ворог» в українському мас-медійному тексті.

Виклад основного матеріалу. Зазвичай опозиції становлять своєрідну «систему координат», що служить для пізнання навколишнього світу. Водночас напруженість, яка виникає всередині бінарних опозицій, з одного боку, містить потенційний конфлікт, а з іншого, за словами Т. Владимирової, – алгоритм його вирішення, запропонований соціумом. На ранньому етапі розвитку людського суспільства мовні опозиції забезпечували точне, однозначне вираження думки й визначали тональність спілкування... Наявність у свідомості біполярних шкал ставило тих, хто спілкується, у «ситуацію вимушеного вибору», коли «третього не дано» [1, с. 37].

Як бачимо, роль бінарних опозицій досить важлива, оскільки вони вживаються в діапазоні від віршового ритму, побудованого на бінарному чергуванні найдрібніших одиниць мови, до біологічних ритмів дня і ночі, зими і літа, культурних ритмів і под. Як зазначає В. Маслова, питання про бінарні опозиції – це питання про універсальні властивості самої дійсності й універсальні закономірності її відображення в людській свідомості, «а бінарна модель світу – загальна для людини психологічна риса» [3, с. 28].

У когнітивній лінгвістиці науковці також акцентують на тому, що аналіз антономічних парадигм засвідчує особливості концептуалізації, оскільки антиномія значною мірою відображає процеси розуміння окремих фрагментів дійсності. Результатом концептуалізації є формування відповідної системи, виразником якої є концептуальна картина світу, субстратами якої є концепти, уявлення, певні схеми дій, сценарії поведінки та інші ментальні сутності [9, с. 36–37].

Отже, бінарна опозиція вказує і на глибину осмислення різних аспектів концепту, відношення однієї концептуальної категорії до іншої, на особливості їхнього розуміння шляхом зіставлень, що через вербалізовані смисли відповідають загальноприйнятим культурним установкам та стереотипам. Перебуваючи в основі опису картини світу, ліва частина бінарної опозиції вважається позитивно маркованою, права – негативно забарвленою.

Як інтегральна складова національної мовної картини світу, засіб її моделювання, концепт тлумачиться як «згусток певної культурно-національної інформації, зафіксований у мові» [2, с. 130–166], як уособлення досвіду особистості з мовною та позамовною інформацією, як ідеальний образ, що виражає культурно зумовлені уявлення мовця про світ, як інформаційна структура свідомості, певним чином організована одиниця пам'яті, репрезентант «знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й позасвідомого» [7, с. 256].

Однією з найяскравіших і найдавніших бінарних опозицій є «свій – чужий», на яку в різний час звертали увагу О. Дубчак, В. Іванов, В. Пропп, Е. Саїд, В. Топоров, Т. Ців'ян та ін. Відповідно і концепти «захисник» – «ворог», що характеризуються зорієнтованістю на оцінний стереотип «добре – погано», належать до важливих бінарних опозитивів будь-якого мовного соціуму та окремої мовної особистості. Дослідження подібних концептів як протичленів когнітивної опозиції належать до багатовекторних, проте в статті обмежуємо їх аналізом вербалізаторів, представлених у тернопільському газетному виданні.

Поширення принципу бінарності в концептології спричинило появу терміна «бінарний концепт». Т. Семегин визначає його як ментальне утворення, що структурує об'єкти навколишнього світу за характером їх різновекторного аксіологічного навантаження, а також протилежності як суттєвої ознаки ментального відображення світу загалом та кожного фрагмента дійсності зокрема [8, с. 12]. Відношення між структурними елементами бінарного концепту мають такі ознаки: асиметричність, бінарний тип відношень на понятійному та образному рівнях.

Бінарна опозиція як конститутивна ознака концепту притаманна передусім концептам категорійного статусу, до яких повною мірою належать «захисник» і «ворог», протиставлені на основі позитивного і негативного.

Упорядкування мовних одиниць на позначення концептуалізованих понять важливе тим, що дає змогу з'ясувати їхні змістові й оцінні характеристики. Зазначимо, що обом досліджуваним концептам властиві розгалужені номінативні поля. За З. Поповою і Й. Стерніним, «сукупність мовних засобів, що об'єктивують концепт у конкретний період розвитку суспільства, становить його номінативне поле» [4, с. 66], яке будується шляхом суцільної вибірки з різних джерел прямих номінацій концепту, їхніх синонімів, дериватів тощо.

В аналізованих текстах концепт «захисник» охоплює передусім назви на позначення учасників бойових дій, а саме: *воїни, вояки, солдати, борці, герої, патріоти, військовослужбовці* й ін., які здебільшого є позитивно маркованими, рідше – нейтральними:

Ось тут, розповів, вояки варили кашу... [5, № 57, с. 1];

Але дивися на героїв, які зі шпитального ліжка рвуться на фронт до побратимів, щоб таки звільнити свою Батьківщину [5, № 67, с. 2];

Ніхто не сумнівається, що в Україні достатньо патріотів, готових її захищати, добровольцями їхати у гарячі точки [5, № 44, с. 2];

Своїми синьо-жовтими серцями поділилася малеча із військовослужбовцями [5, № 59, с. 2];

Зокрема, вони долучилися до підняття бойового духу солдатів у зоні АТО [5, № 55, с. 2].

Часто імена підсилюють, увиразнюють численні ад'єктиви, що разом із ними становлять атрибутивні синтагми, в яких експлікуються різні ознаки концептуалізованого поняття, наприклад:

А ніби вчора мужніх вояків на пероні з квітами, синьо-жовтими прапорами та козацьким маршем зустрічали тернополяни [5, № 46, с. 6];

8 червня виповнилося 20 днів від дня загибелі відважного воїна [5, № 46, с. 6];

Лідер «Батьківщини» Ю. Тимошенко ініціювала створення Руху Опору, до якого мають увійти представники військової еліти та пересічні патріоти [5, № 33, с. 5];

Молоде покоління отримає не міфологізованих, а реальних героїв війни [5, № 67, с. 1].

Нерідко автори публікацій використовують для називання захисників України складні слова, як-от: *босць-доброволець, бійці-побратими, міліціонери-добровольці, офіцер-патріот* й ін.:

Коли створювався батальйон «Айдар», записався бійцем-добровольцем захищати Україну [5, № 55, с. 1];

Скорблять Заліщики, сумують бійці-побратими з батальйону «Айдар», скорблять Наддністров'я, як і вся Україна, за тими синами, котрі поклали життя на вівтар соборності, незалежності [5, № 55, с. 1];

45 міліціонерів-добровольців відрядила Тернопільщина на схід країни, хоча охочих поїхати захищати територіальну цілісність України цього разу виявилось понад 70 [5, № 59, с. 2];

У поминальній ході йшли педагоги та учні навчальних закладів, у яких навчався відважний офіцер-патріот [5, № 63, с. 5].

Поширеними є також описові конструкції та конструкції у формі підрядних частин, зокрема в контекстах. Пор.:

Внизу біля флагинока також буде встановлено меморіальну дошку на честь усіх борців за волю України [5, № 67, с. 1];

Твої герої – люди великої самопожертви [5, № 27, с. 4] та *А сьогодні маємо допомагати українському війську, всім тим, хто зі зброєю в руках захищає Вітчизну* [5, № 69, с. 2];

У день свята Героїв постають перед нами образи тих, хто ніс тягар визвольної боротьби [5, № 42, с. 3].

Симпатії до захисників рідної землі демонструють насамперед образні поширені номінації, як-от метафоричне порівняння: *В боротьбі, де немає ціни, / Гинуть хлопці, мов маки червоні* [6, № 95, с. 10].

Чимало таких номінацій фокусується навколо іменника *воїни*, наприклад: *Хотілося запитати прізвище цього бійця, але передумав: усі українські солдати – це, напевно, воїни світла і добра* [5, № 65, с. 3] або *Ми – воїни за духом, за родом і за покликанням* [5, № 65, с. 5].

Щодо номенів на позначення ворогів, то вони зазвичай мають негативне забарвлення і конотують почуття зневаги, презирства, осуду і под., адже саме з образом ворога у масовій свідомості асоціюються всі біди та нещастя – зміна звичного способу життя людини, суспільства загалом. Палітра номінацій відповідного концепту також охоплює назви, виражені як одним словом, у тому числі складним, так і різними синтагмами. Здебільшого ворогів кваліфікують так: *диверсанти, сепаратисти, бойовики, вуркагани, нападники, напасники, окупанти, кровопивці, братовбивці, екстремісти-терористи, злочинці-рецидивісти, бойовики-сепаратисти, погані люди, люди зі зброєю, невідомий спецназ, «тайні пришельці», путінські чекісти, москальська банда, загребуці пройдисвіти, затуркані одноплемінники, сепаратистські прихвостки, кремлівська голота*. Наприклад:

Дві війни переживає Україна: із нападниками та із напасниками [6, № 32, с. 1];

Ви не герої, ви кровопивці, / Прокляті небом братовбивці [6, № 13, с. 4];

Коли ми говоримо про те, що всі борються проти війни, я побачила, що частиною сепаратистів і терористів, які зайняли приміщення, керують практично кілька депутатів Партії регіонів, які спираються на олігархію [5, № 34, с. 2];

Досягти цього, щоправда, за нинішніх умов буде не просто, адже на сході держави орудують екстремісти-терористи [5, № 40, с. 3];

Якщо їх почнуть диктувати люди зі зброєю – кращого майбутнього нам не бачити [5, № 23, с. 2];

Кремль ні гу-гу о «тайных пришельцах» [5, № 42, с. 4];

Ні п'яді Криму путінським чекістам! [5, № 42, с. 4];

Саме протидія незаконній «хунті» стала головним аргументом як сепаратистів, так і Росії, яка їх активно підтримала [5, № 42, с. 3].

Трапляються серед вербалізаторів і конструкції у формі речень, як-от у контекстах: *Хто прийшов зі зброєю на мою землю, вбиває побратимів – той ворог* [6, № 18, с. 6]; *«Ті, кому потрібно багато трупів»* [5, № 19, с. 4].

Нерідко в досліджуваних текстах експлікуються уявлення про «своїх ворогів» і «чужих». Той, хто заподіює шкоду всередині країни, вороже ставиться до свого народу, є внутрішнім ворогом. Пор.:

А далі політичними поводирями такого народу стають загребуці пройдисвіти, які ведуть затурканих одноплемінників у тенета стритного колонізатора [6, № 29, с. 3];

Вони лише з голубих екранів бачать, що на нашу країну прийшли погані люди і стріляють в українців [5, № 63, с. 10];

Україна таки переможе ненависних московських окупантів та їх сепаратистських прихвостків на Донбасі [6, № 44, с. 6];

Але для того, щоб наша країна могла перемогти у цій війні, українські вояки мають перевершувати у технічному оснащенні російських диверсантів і сепаратистів, а не відставати від них [5, № 53, с. 1].

Часто в газетних статтях трапляються назви з яскраво вираженим негативно оцінним забарвленням, кодифіковані в українській мові як зневажливі, вульгарні, лайливі, на зразок:

нелюди (І тут нелюди, за вказівкою влади, побиттям і кулями вбити український волелюбний дух... [5, № 22, с. 3]),

нечисть (Усе частіше на окупованому Донбасі навіть ті місцеві, хто вороже зустрічали українських армійців, сприяють їм, аби швидше розігнати нечисть [5, № 46, с. 2]);

людопсини (У світ цей проситься онук, / А вже у нього мітять «гради» – / в прицілі око хижака / шукає серце... Людопсини, / чим день зустріне малюка / і чи побачить батько сина [6, № 9, с. 4]) та под.

Частина з них утворена шляхом перенесення, як і в таких контекстах:

Коли «беркутівці» отримали команду нас розганяти, то посунули, наче купа скажених псів [5, № 33, с. 3];

Україна і нині під прицілом ворогів, під пильним зором ненаситних чорних воронів XXI століття [6, № 27, с. 4];

Гонімо браття злих сіроманців, / Згадаймо славу трьохсот спартанців [6, № 13, с. 4].

Як бачимо, помітною експресивністю характеризуються насамперед метафоричні назви:

І чим більше цинкових домовин з тілами «солдат удачі» прибуде в Росію, тим краще [5, № 50, с. 1];

Брідлав переконаний, що сили поліції і армії східноєвропейських країн повинні бути готові до подолання загрози, тобто до появи «зелених чоловічків» [5, № 67, с. 4].

Номінації, підсилені фразеологізмами: *Вразила сила духу наших хлопців, які воюють у складних умовах проти озброєних до зубів російських терористів* [5, № 65, с. 3] та под.

Основним ворогом вважають передусім того, хто віддає накази, зокрема Путіна, іменуючи його:

Путінім-фашистом (На жаль, до цієї катастрофи сотні загиблих і тисячі поранених українців не змусили світову спільноту усвідомити небезпеку Путіна-фашиста для цього світу [5, № 59, с. 2]);

шизофреніком («Шизофренік живе в іншому світі – і зовсім байдужий до навколишніх цінностей і реалій», – так описують симптоми шизофренії, і хіба це не портрет Путіна? [5, № 59, с. 11]);

найбільшою загрозою (Сьогодні кожен вільний народ в кожній вільній демократичній країні мусить усвідомити, що Путін – це найбільша загроза для кожної мирної країни [5, № 37, с. 2]).

Або ж на зразок казкових персонажів:

із Кремля «чаклуном» (Зблиски брехень рідному народу / Надокучать глядачам з трибун, / Й правди неминучо-бистрі води / Не зупинить із Кремля «чаклун» [6, № 32, с. 4]);

королем (Від диких забаганок короля / Панує горе в ріднім нашім краї [6, № 41, с. 4]).

Чи біблійних: *кремлівським Іудою (І вже палає у вогні квартал, / Втішаючи кремлівського Іуду [6, № 41, с. 4]).*

Подібно тлумачиться і Росія (*Як каже їхня приказка: «Любовь любовью, а кушать хочется всегда», хоча Росія спочатку, безперечно, їх буде підготовувати, як Баба Яга Івасика Телесика [5, № 27, с. 3]).*

Агресивність ворога настільки загрозна, що окупантів називають *ненажерливими, сучасними зомбі з Росії (Але нам не потрібні фільми жахів, ми вже реально перебуваємо в умовах, коли нас переслідують мільйони, десятки мільйонів ненажерливих зомбі [5, № 59, с. 1]; Сучасні зомбі з Росії озброєні найновішими автоматами, мінометами, системами ракетного вогню, їздять на танках і БТРах, стріляють в усе, що рухається [5, № 59, с. 1]), які з мутними очима, з холодним серцем, з байдужим виразом обличчя лізуть з однією метою – пити кров з України [5, № 59, с. 1].*

Висновки. Дослідження бінарної концептуальної опозиції «захисник – ворог» в українському конкретному регіональному виданні, а саме тернопільській газеті «Свобода», є першою спробою лінгвокогнітивного аналізу відповідних концептів як на рівні мовного вираження, так і маніпулятивного впливу. Було встановлено, що концепти «захисник» і «ворог» характеризуються розгалуженими номінативними полями, представленими різними за структурою одиницями (однокомпонентними назвами, синтагмами, реченнями тощо), та протиставляються як негативно і позитивно марковані лінгвоментальні величини. Проведений аналіз засвідчив, що презентованим у досліджених газетних публікаціях є негативно маркований концепт «ворог».

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в ґрунтовному вивченні на матеріалі різних текстів, у тому числі й мас-медійних, лінгвокогнітивної природи інших важливих етнокультурних бінарних концептів на зразок «свій» і «чужий» або «війна» і «мир» та подібних, передусім в аспекті реалізації ними опозитивних відношень в українському етнокультурному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимірова Т. Е. Призванные в общение: Русский дискурс в межкультурной коммуникации / Т. Е. Владимірова. – М. : КомКнига, 2007. – 304 с.
2. Космеда Т. А. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки / Т. А. Космеда. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 340 с.
3. Маслова В. А. Преданья старины глубокой в зеркале языка / В. А. Маслова. – Минск, 1997. – 230 с.
4. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ: Восток-Запад, 2010. – 314 с.
5. Свобода. – 2014. – № 17–69.
6. Свобода. – 2015. – № 3–97.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля – К., 2006. – 716 с.
8. Семегин Т. С. Динаміка семантичної структури бінарних концептів ПРЕКРАСНИЙ / ПОТВОРНИЙ в англійській та українській мовах : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Т. С. Семегин. – К., 2011. – 20 с.
9. Слухай Н. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навч. посіб. / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Київський університет, 2011. – 367 с.
10. Стеценко Н. М. Новинний медіа текст російськомовних ЗМІ України: семантика, структура, прагматика : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.02 «Російська мова» / Н. М. Стеценко. – К., 2014. – 17 с.

Татьяна Вильчинская

**Вербализация бинарной концептуальной оппозиции «защитник – враг»
(на материале газетных текстов)**

Статья посвящена характеристике важной бинарной концептуальной оппозиции «защитник – враг», засвидетельствованной в украинской этнолингвокультуре соответствующими концептами, широко представленными на страницах регионального тернопольского издания – газеты «Свобода». Во время анализа была рассмотрена специфика вербализации концептов «защитник» и «враг», в частности определены наиболее распространенные названия для их обозначения, установлены особенности функционально-прагматической реализации исследуемой оппозиции в украинской национально-языковой картине мира. Доказано, что обоим концептам свойственны разветвленные номинативные поля, представленные как однокомпонентными, так и многокомпонентными номинациями, и ярко выраженная аксиологическая разновекторная направленность. Установлено, что преобладает в проанализированных газетных публикациях отрицательно маркированный концепт «враг». В целом бинарная концептуальная оппозиция «защитник – враг» показательна в аспекте языковой объективации мировоззрения человека, системы его ценностей и особенностей мировосприятия.

Ключевые слова: концептуальная оппозиция, принцип бинарности, концепт, защитник, враг, номинативное поле, газетный текст.

Tetiana Vilchynska

**The Verbalization of the Binary Conceptual Opposition «Defender – Enemy»
(based on the newspapers' texts)**

The article is dedicated to the characteristics of the important binary conceptual opposition «defender – enemy» represented by the respective concepts which widely occur on the pages of the Ternopil region newspaper «Svoboda». During the analysis, the specifics of the verbalization of the concepts «defender» and «enemy» is considered, in particular, the most common nominations and the peculiarities of the functional-pragmatic realization of the investigated opposition in the Ukrainian national and language worldpicture are determined. It is proved that both concepts are characterized by branched nominal fields with one-component and multi-component nominations, and the bright axiologically diverse connotations are expressed. It was established that the negatively marked concept «enemy» is more frequently presented in the analyzed newspaper's publications. Overall, the binary conceptual opposition «defender – enemy» is representative in terms of linguistic objectification of the human worldview, its system of values and the peculiarities of the world perception.

The prospect of further researches is in the thorough study of linguistic and cognitive nature not only of binary concepts such as «defender» and «enemy» but also other thematically similar linguistic and mental variables, such as «own» and «foreign» or «war» and «peace» etc., especially in the aspect of their implementation of the oppositions in the Ukrainian ethnocultural space.

Key words: conceptual opposition, principle of binary, concept, defender, enemy, nominative field, newspaper text.